

MAHIDOL UNIVERSITY
Wisdom of the Land

ข่าวสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ISSN ๐๘๕๗-๙๘๙X ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนมีนาคม-เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓

สภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ขอร่วมแสดงความยินดีกับผู้ที่ได้รับโลรางวัล
อาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒
ทุกๆ ท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

- ▶ **ศ.คลินิก จิราภรณ์ ชัยวัฒน์**
คณะทันตแพทยศาสตร์
- ▶ **รศ. ทวี เลหาพันธ์**
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
- ▶ **รศ. ทิมพีใจ ใจเย็น**
คณะวิทยาศาสตร์
- ▶ **ผศ. วันเพ็ญ ภิญโญภาสกุล**
คณะพยาบาลศาสตร์
- ▶ **ผศ. สายพิน หัตถิรัตน์**
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

ในเล่ม !

สาร โดย ผศ.กุลณรรค์ สายขุน
ประธานสภาคณาจารย์

บรรณาธิการทรง

โดย น.ท.(พิเศษ)เนตร หงษ์ไกรเลิศ

**พระประทีปแห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของไทย
กับ ปลาบู่มหิดล** โดย อ.ศุภกฤต โสภิกุล

แรงบันดาลใจ MOTTO

โดย อาจารย์ตัวอย่างฯ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒

**ลักษณะสำคัญของการเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก
: มหาวิทยาลัยมหิดลต้องปรับปรุงอะไรบ้าง?**

โดย ผศ.ปฐมพงษ์ โพธิ์ประสิทธิ์นันท์

ดนตรีลาย

โดย อ.เอกราช เกตวัลท์

เรื่อง รตสวัสดิการบุตรปฐม

ข่าวสภาคณาจารย์

เป็นหนังสือภายในมหาวิทยาลัย และเป็นสื่อระหว่างคณาจารย์ในการรับฟังแลกเปลี่ยนทัศนคติ ข้อคิดเห็น ทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการ และอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย บทความ ข้อคิด จดหมาย เป็นความเห็นของผู้เขียนเท่านั้น มิใช่ความเห็นของสภาคณาจารย์

สาร

ประธานสภาคณาจารย์

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์กุลณสรณ์ สายขุน

ก่อนอื่นผมขอแสดงความยินดีกับอาจารย์ทั้ง ๕ ท่าน ที่ได้รับรางวัลอาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งได้เข้ารับโลรางวัลจากท่านอธิการบดี เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๓ ซึ่งตรงกับวันครบรอบ ๔๑ ปี แห่งการพระราชทานนามของมหาวิทยาลัยมหิดลด้วย

ชาวสภาคณาจารย์ฉบับนี้ ผมอยากจะสื่อสาร ๒ เรื่องสำคัญ และเป็นเรื่องใกล้ตัวสำหรับบุคลากรมหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่าน

เรื่องแรก ตามที่มหาวิทยาลัยได้ใช้ระบบการมอบหมายงานแบบ Performance Agreement หรือที่เรียกกันว่า PA ซึ่งโดยหลักการแล้วเป็นสิ่งที่ดีมาก เนื่องจากเป็นข้อตกลงการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ในทางปฏิบัติพบว่า ยังมีปัญหาอยู่ทุกทั้งปัญหาความไม่เข้าใจ การสื่อสารระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา หรือการบิดเบือน PA จากหลักการที่ถูกต้อง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานจำนวนไม่น้อยไม่มีความสุขในการทำงาน สภาคณาจารย์ได้รับเสียงสะท้อนเกี่ยวกับปัญหาการทำ PA จากบุคลากรส่วนงานต่างๆ จำนวนมาก จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานติดตามปัญหาการทำ PA โดยมีอาจารย์นายแพทย์กุลชงค์ ลิขิตธนสมบัติ สมาชิกสภาคณาจารย์จากคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี เป็นประธานฯ ขณะนี้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการทำ PA จำนวนมาก ซึ่งสภาคณาจารย์กำลังรวบรวมและวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการแก้ไข ซึ่งจะได้นำเสนอให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้รับทราบต่อไป

เรื่องที่สอง ขณะนี้มหาวิทยาลัยกำลังดำเนินการจัดทำเกณฑ์ภาระงานขั้นต่ำของบุคลากรสายวิชาการ โดยมีท่านศาสตราจารย์นายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนาภา รองอธิการบดีฝ่ายทรัพยากรบุคคลและพัฒนาคุณภาพ และทีมงานจากกองทรัพยากรบุคคลเป็นผู้รับผิดชอบ ขณะนี้หลายมหาวิทยาลัยได้ประกาศใช้เกณฑ์ภาระงานขั้นต่ำกันแล้ว แต่เรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่สำหรับมหาวิทยาลัยมหิดล ผมขอเรียนว่าเรื่องเกณฑ์ภาระงานขั้นต่ำเป็นเรื่องสำคัญและมีผลกระทบต่อโดยตรงกับบุคลากรสายวิชาการทุกท่าน ทั้งนี้ ได้มีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์กลางเกี่ยวกับภาระงานขั้นต่ำของบุคลากรสายวิชาการ เมื่อวันที่ ๒๑-๒๒ มกราคม ๒๕๕๓ ณ โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีผู้บริหารระดับหัวหน้าส่วนงาน รองหัวหน้าส่วนงานต่างๆ และสมาชิกสภาคณาจารย์จำนวนหนึ่งเข้าร่วมประชุม แม้ว่าการประชุมครั้งนั้นจะยังไม่ได้ข้อสรุป เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดลมีความหลากหลายมากและแต่ละส่วนงานมีภารกิจที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องที่จะต้องประกาศเกณฑ์กลางที่ใช้อ้างอิง และแต่ละส่วนงานสามารถปรับให้เหมาะสมกับภารกิจของแต่ละส่วนงานได้ หลังจากการประชุมครั้งนั้น ท่านรองอธิการบดีฯและทีมงานได้กลับมาทำงานต่อ จนได้ร่างเกณฑ์ภาระงานขั้นต่ำของบุคลากรสายวิชาการออกมาซึ่งมหาวิทยาลัยจะจัดให้มีการชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างฯ ดังกล่าว เร็วๆ นี้

บรรณาธิการแถลง

บรรณาธิการประจำฉบับ

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ เนตร หงษ์ไกรเลิศ

สวัสดีครับ ประชาคมชาวมหิดลทุกท่าน
ท่ามกลางความร้อนระอุของสภาพอากาศในเดือนเมษายนที่นับจะทวีความรุนแรงขึ้นทุกวัน ซึ่งไม่แตกต่างจากบรรยากาศทางการเมืองของบ้านเราในขณะนี้เลย ในนามของพวกเราชาวสภาคณาจารย์และชาวมหิดลทุกคน ปราศรัยที่จะให้เกิดความสงบสุขกลับคืนมายังประเทศของเราอีกครั้งในเร็ววันนี้ขอเป็นกำลังใจให้กับประเทศครับ

ชาวสภาคณาจารย์ฉบับนี้ เป็นความภาคภูมิใจของเราที่ได้มีโอกาสนำเสนอแรงบันดาลใจของคณาจารย์ตัวอย่างทั้ง ๕ ท่าน ในโอกาสเป็นครูที่ดีของศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีในสาขาวิชาชีพ สภาคณาจารย์ขออนุญาตร่วมชื่นชมยินดีกับความสามารและความเป็นครูตัวอย่างของทุกท่านครับ

นอกจากนี้ เราได้นำเสนอบทความ เรื่อง พระประทับแห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของไทย ลักษณะสำคัญของการเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก และคนศาลายามีข่าวดีมาบอกกับพรรคพวกเราที่อาศัยอยู่ย่านนครปฐมด้วยครับ

ชาวสภาฯ มีพื้นที่ให้กับท่านที่มีความประสงค์จะส่งบทความที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมทุกฉบับครับ ส่งมาได้ทั้ง สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล อาคารสำนักงานอธิการบดี ชั้น ๕ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ ๗๓๑๗๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๕๕๙ ๖๓๕๑ หรือ Email address : senate@mahidol.ac.th

เจ้าของ

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล
สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้น ๕
๕๙๙ ถ.พุทธมณฑลสาย ๔ ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๙-๖๓๕๑ โทรสาร ๐-๒๕๕๙-๖๓๕๑

บรรณาธิการประจำฉบับ

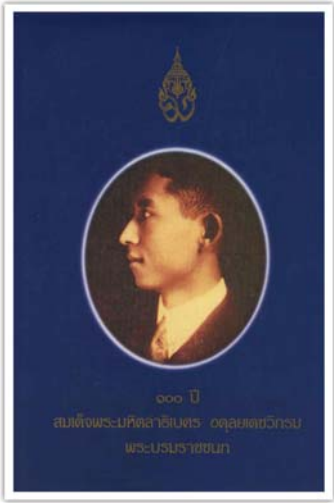
ผศ.(พิเศษ) เนตร หงษ์ไกรเลิศ

กองบรรณาธิการ

อ.จงดี โตอิม อ.ทัศนียา รัตนฤทัย รศ.มยุภา ศรีสุภานันต์
ผศ.วารการ เจริญสุข รศ.วิไล หนูหนักดี รศ.วิสูตร พงศ์ศิริไพบูลย์
รศ.สุเทพ ศิลปานันท์กุล ผศ.สุภาวรรณ เศรษฐบรรจง

ประสานงานกลาง สุจิรา สอนสม และพัชญา วงษ์วันทนี

ออกแบบปก & จัดทำรูปเล่ม ณัชชริทธิ์ หลงสมบุญณ์

พระประทีปแห่งการอนุรักษ์ ทรัพยากรสัตว์น้ำของไทย กับ ปลาบู่มหิตล

นำเสนอโดย

อาจารย์ศุภกฤต ไสยกุล

ในหนังสือ ๑๐๐ ปี สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ที่จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อทูลเกล้าฯ ถวาย เนื่องในงานเฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้มีการกล่าวถึง “ปลาบู่มหิตล”

ปลาบู่มหิตลเป็นพันธุ์สัตว์ประเภทเดียวในโลกอันเนื่องด้วยพระนามาภิไธย เพื่อเป็นการเกิดพระเกียรติจอมพลเรือ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ที่ได้ให้ความสนพระทัยเรื่องการประมง (ด้านการเพาะเลี้ยง พันธุ์สัตว์น้ำ) เพื่อประโยชน์ทางด้านโภชนาการของประชาชนในประเทศไทย ซึ่งระบุว่า รูปถ่ายปลาบู่มหิตลได้มีการจัดแสดงไว้ในห้องมหิตลอดุลยเดช ภายในมหาวิทยาลัยมหิตล (ห้องพิพิธภัณฑ์ส่วนพระองค์) ที่ได้ประมวลของที่ระลึกและเครื่องมือแพทย์ ส่วนพระองค์ อีกทั้งในหน้า ๒๖๑ ก็ได้ระบุถึงปลาบู่มหิตลว่า เนื่องจากปลาบู่มหิตลเป็นปลาที่หายากและมีปริมาณน้อย พบเฉพาะที่อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เท่านั้น คือบริเวณแม่น้ำจันทบุรีตอนล่าง

ด้วยเหตุที่ว่าบิดาของผู้เขียนรับราชการเป็นประมงอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๔ (แหลมสิงห์เป็นสถานที่ที่ค้นพบปลาบู่มหิตลเป็นครั้งแรก) ปัจจุบันท่านเป็นวุฒิสภาสาธารณสุขการสมองของจังหวัดจันทบุรี ด้านการประมง ระบบนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม และปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้าราชการกรมประมง นำโดยนายวาโทสว่าง เจริญผล อธิบดีกรมประมง ได้มาวางพวงมาลาพระบรมรูปจอมพลเรือสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ณ โรงพยาบาลศิริราช เป็นครั้งแรก และจึงได้เกิดพระเกียรติพระองค์ว่า พระประทีปแห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของไทย

จนกระทั่งเมื่อผู้เขียนได้พบกับศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ยงยุทธ วัชดุรงค์ ที่ชั้น ๑๔ ตึกเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช ได้รับคำแนะนำว่าควรจะให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องปลาบู่มหิตลกับคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหิตล เพราะแทบจะไม่มีใครรู้จักปลาบู่มหิตล ทำให้ผู้เขียนจึงเห็นเป็นเหตุอันสมควรที่จะต้องนำเสนอเรื่องราว “ปลาบู่มหิตล” เพื่อเผยแพร่อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง สำหรับประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของคนรุ่นหลังต่อไป ซึ่งคณะทำงานของผู้เขียนได้ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้ามาแล้ว ๑๘ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สำหรับการถอดบทเรียน และถ่ายทอดความรู้จากการเรียนรู้ครั้งนี้

ภาพถ่ายเส้นปลาบู่มหิตล

วาดภาพโดย เจ้าหน้าที่ขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ

สารนำรู้เกี่ยวกับปลาบู่มหิดล :

มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า Mahidolia mystacina (Valenciennes, ๑๘๓๗) อยู่ในวงศ์ Gobiidae ชื่อภาษาอังกฤษว่า New Siamese Goby หรือ Mahidol Smiling Goby หรือ Flagfin Prawn Goby ตามเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับปลาบู่มหิดล (Mahidolia mystacina) และปลาบู่ที่มีลักษณะคล้ายกับปลาบู่มหิดล จากหนังสือ The Fishes of the Japanese Archipelago ในหัวข้อ Suborder GOBIOIDEI - Off (๑๙๘๔)

ผู้แต่งประกอบด้วย Prince Akihito (ปัจจุบันคือ จักรพรรดิ Akihito แห่งประเทศญี่ปุ่น) , Masayoshi Hayashi และ Tetsuo Yoshino ใช้ชื่อภาษาญี่ปุ่นเรียกปลาบู่มหิดล ว่า Kasurihaze

ส่วนภาษาจีน (Mandarin Chinese) เรียกว่า Takhojuhor Jiahuuhyu, ภาษาฟิลิปปินส์ (Tagalog) เรียกว่า Bia, ภาษา Afrikaans เรียกว่า Glimlag - dikkop, ภาษา Tahitian เรียกว่า O' opu

การค้นพบปลาบู่มหิดล

ปลาบู่มหิดล ค้นพบเป็นครั้งแรกในรั้วไซมาณ ณ ปากแม่น้ำจันทบุรี ในเขตพื้นที่อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และปัจจุบันได้รับการจัดเป็นสัตว์คุ้มครอง ในลำดับที่ ๔๙ โดยระบุปลาบู่มหิดลทุกชนิดในสกุล Mahidolia ตามบัญชีท้ายประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกาศไว้ ณ วันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๙

ลักษณะสำคัญของปลาบู่มหิดล

ปลาบู่มหิดลมีลักษณะที่เด่นชัด คือมีหัวค่อนข้างโต และแบนกว้างมาก ปากกว้าง จนมีกระดูกขากรรไกรที่ยื่นไปทางข้างเลยขอบหลังตา ฟันมีขนาดเล็ก และมีแถวเดียวที่ขากรรไกรบน แต่มีหลายแถวที่ขากรรไกรล่าง ลำตัวสั้น ไม่มีเกล็ดบนหัว และบนฝาเหงือกมีเกล็ดค่อนข้างใหญ่

ถิ่นอาศัยของปลาบู่มหิดล

ปลาบู่มหิดลชอบอาศัยในบริเวณปากแม่น้ำ และป่าชายเลนที่สภาพเป็นแหลม พื้นที่เลนเป็นโคลนปนทราย มักพบเสมอว่า ปลาชนิดนี้มีพฤติกรรมมักอาศัยอยู่กับกุ้งติดขัน โดยกุ้งเป็นผู้สร้างรูเป็นที่อาศัยร่วมกันกับปลา และปลาเป็นผู้ทำความสะอาดภายในรู

ในงานเปิดตัวทะเลแหลมสิงห์ (วันที่ ๑๘-๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒) ผู้เขียนได้มีโอกาสรายละเอียดเกี่ยวกับปลาบู่มหิดลในมิติต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าทางด้านจิตใจสำหรับชาวประมงที่ใช้ชีวิตผูกพันอยู่กับทะเลไทย ปลาบู่มหิดลจึงเป็นสิ่งที่สามารถสื่อถึงวัฒนธรรมของชุมชนชาวประมงแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

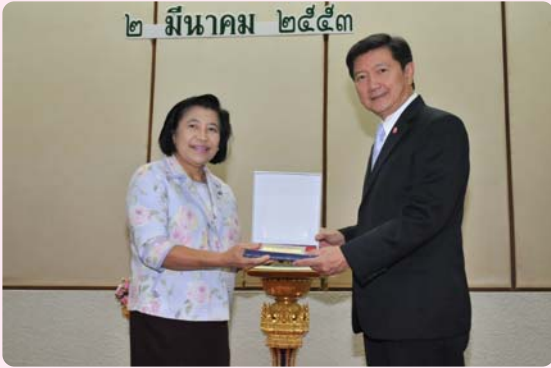
ความรู้ที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาวิจัย รวมทั้งได้ทำการฝึกอบรมเป็นส่วนเติมเต็มทั้งทางด้านวิชาการ และการปฏิบัติการนั้น ขอขอบคุณสำหรับข้อมูลของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งจันทบุรี และสำนักงานประมงอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี รวมถึงบทสัมภาษณ์ของชาวประมงพื้นบ้าน และเอกสารประกอบเรื่องเครื่องมือที่ใช้ในการประมงและพันธุ์สัตว์น้ำของไทยจากสำนักงานประมงจังหวัดจันทบุรี

สามารถติดต่อขอข้อมูลทางวิชาการได้ที่ email address : shss@mahidol.ac.th รายละเอียดदनอกเหนือจากนี้สามารถหาอ่านได้ที่ www.paknamlamsinghamunicipal.go.th เว็บไซต์ของเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี (เรียนรู้เรื่องปลาบู่มหิดล)

แรงบันดาลใจ MOTTO

อาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒

ศาสตราจารย์คลินิกจิราภรณ์ ชัยวัฒน์
คณะทันตแพทยศาสตร์

แรงบันดาลใจ เกิดจากความประทับใจในนักพูด นักโต้วาทีที่พูดเก่งๆ อาจารย์ท่านที่สอนแล้วสนุก อาจารย์ที่มีเทคนิคการสอนเรื่องที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่าย ศิลปินที่วาดรูปเหมือน ตลอดจนการแกะสลัก การร้อยมาลัย ซึ่งถือเป็นแบบอย่างนำมาดัดแปลงในการเรียนการสอน และพยายามฝึกฝน อานหาความรู้ก็ประสบผลสำเร็จได้

รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่สภาคณาจารย์ได้มอบรางวัลอาจารย์ตัวอย่างให้ สมควรที่จะปฏิบัติตัวเป็นเกลือรักษาความเค็ม ครูดีมีชื่อต้องดูที่ศิษย์เก่ง จะรู้สึกภาคภูมิใจทุกครั้งที่มีผู้ชมลูกศิษย์เราว่าเก่งยอดเยี่ยม

สาขาวิชาทันตแพทย์ ลักษณะวิชาเป็นวิทยาศาสตร์ ควบคู่ไปกับศิลปะทางทัศนศิลป์ ดังนั้น จะแนะนำเสมอในการเรียน ให้เขียนคำสำคัญ (Key word) และทำโน้ตสั้นๆ (Short note) ซึ่งจะทำให้เข้าใจขั้นตอนของเนื้อหา ให้ฝึกหัดตั้งคำถามและค้นคว้าหาคำตอบในเรื่องที่ศึกษา รวมทั้งฝึกฝนการใช้ฝีมือ งานทุกอย่างมีขั้นตอนในการทำ โดยเฉพาะสมัยนี้เทคโนโลยีทันสมัย มีคอมพิวเตอร์ช่วยในการเรียน การทำงานที่สะดวกกว่าสมัยก่อนมาก

การทำงานในหน้าที่ ทันตกรรมจัดฟันเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความสวยงาม การจัดฟันที่ดีต้องจัดฟันให้มีการสบฟัน มีการทำหน้าที่บดเคี้ยวอาหารที่ดี และสวยงามด้วย ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องถามผู้ป่วยเสมอถึงความพึงพอใจ และการเคี้ยวอาหารที่ดี ในการปฏิบัติงานคลินิกจะต้องมีข้อมูลที่ครบถ้วน มีการวางแผนการรักษา มีประสบการณ์ ชัยน่มั่นเพียร มีคุณธรรมจริยธรรม การดูแลผู้ป่วยต้องเอื้ออาทรและอ่อนโยน เพราะงานทางทันตกรรมจัดฟัน เป็นการทำงานที่อาศัยความละเอียด ประณีตและรอบคอบ

ขอบข่ายงานทางทันตกรรมจัดฟันที่ให้ความสนใจ ได้แก่ งานทางทันตกรรมจัดฟันร่วมกับการผ่าตัดขากรรไกร (Orthognathic surgery) ซึ่งต้องทำงานเป็นที่ร่วมกับทันตแพทย์ทางแม็กซิลโลเฟเชียล สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยที่มีความพิการของโครงสร้างใบหน้าและขากรรไกร ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และได้ริเริ่มตั้งโครงการฝึกอบรมทันตแพทย์จัดฟันร่วมกับการผ่าตัดขากรรไกรขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาทางทันตกรรมจัดฟันที่จบไปแล้ว สามารถมาฝึกอบรมเพิ่มเติมเพิ่มความชำนาญ และสร้างสรรค์ทีมงานที่จะทำงานร่วมกันด้วย

ความเจริญก้าวหน้าขององค์กร การเป็นที่ยอมรับของภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงเป็นความภูมิใจและเป็นรางวัลที่ได้รับจากการเป็นอาจารย์ที่นี่ จะสนับสนุนลูกศิษย์ให้เพิ่มพูนคุณวุฒิการศึกษาถึงระดับสูงสุด โดยพยายามกระตุ้นให้เตรียมความพร้อมเพื่อสอบเป็นผู้เชี่ยวชาญสาขาทันตกรรมจัดฟันหรือศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก โดยยึดคติที่ว่า ต้องสอนให้ "ลูกศิษย์ดีและเก่งกว่าครู" คณะจึงจะมีชื่อเสียงประเทศชาติจึงจะเจริญก้าวหน้า

แรงบันดาลใจ MOTTO

อาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒

รองศาสตราจารย์ ธี เลหาพันธ์
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

แรงบันดาลใจส่วนหนึ่งเกิดจากการเลี้ยงดูในวัยเด็กและครอบครัว สมัยเมื่อเป็นเด็กเห็นคุณพ่อคุณแม่ทำงานหนัก เพื่อเลี้ยงดูและส่งเสียลูก ๕ คน

ให้มีโอกาสศึกษาสูงที่สุด ประกอบกับการเป็นลูกชายเพียงคนเดียวและเป็นคนกลาง จึงได้รับโอกาสสวมทั้งเวลาจากความเสียสละของพ่อคุณแม่ โดยที่ ๆ จะเป็นคนทำงานบ้านส่วนใหญ่ และทำงานทำทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของคุณพ่อคุณแม่ ภาพที่เห็นและสิ่งที่ได้รับรู้จึงเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่ทำให้ต้องตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด และหลอหลอมให้เป็นคนที่ไม่ได้รับโอกาสให้ทำอะไรแล้ว ก็จะตั้งใจทำให้ดีที่สุดเสมอ ต่อมาเมื่อมีครอบครัว ภรรยาเป็นผู้ที่มีอุปนิสัยและการดำเนินชีวิตสอดคล้องกันคือไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องเงินทองและวัตถุ รวมทั้งเมื่อมีลูกชาย ๒ คน ก็เป็นเด็กที่เลี้ยงง่าย ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ไม่มีความประพฤติหรือเหตุให้ต้องกังวลหรือหนักใจ จึงทำให้เป็นผู้ที่มีเวลามาก สามารถใช้เวลาที่มีอยู่ได้ตามที่ต้องการหรือที่เรียกกันทั่วไปว่า ทูมเท เมื่อมีเวลาทำงานมาก งานก็ได้ผลหรือมีผลงานเกิดขึ้น และมองกันได้ว่าประสบความสำเร็จ

ในชีวิตการทำงานที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีโอกาสสำคัญ ๆ เกิดขึ้นหลายครั้ง เริ่มตั้งแต่การได้ปฏิบัติงานเป็นอาจารย์พยาธิแพทย์ที่ภาควิชาพยาธิวิทยา การทำงานด้านพยาธิวิทยาของโรคได้ร่วมกับคณาจารย์หน่วยโรคไต ภาควิชาอายุรศาสตร์ และภาควิชากุมารเวชศาสตร์ การศึกษาต่อด้าน Higher Education และกลับมาช่วยงานการศึกษา และล่าสุดคือการได้ช่วยบริหารงานด้านการแพทย์แผนไทย ในโอกาสเหล่านี้ได้ทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานด้วยความมุ่งมั่น ขยันขันแข็ง ทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จไปได้โดยง่าย การได้รวมทำงานกับทีมที่ดีเป็นแรงบันดาลใจสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความมุ่งมั่นและความสนุกกับการทำงาน

นอกจากนี้ การมีโอกาสได้ตรงต่อและเห็นผลที่ดีซึ่งเกิดจากงานที่ทำ เป็นแรงบันดาลใจสำคัญส่วนสุดท้ายและเป็นสิ่งชะโลมใจให้มีความสุข ทำให้สามารถทำงานต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะงานที่มีมากหรืองานที่ยาก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายพิน หัตถ์ธีรัตน์
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามธิบดี

แรงบันดาลใจในความเป็นครู “ทำในสิ่งที่ชอบ”

ไม่ว่าแรงบันดาลใจในการเป็นครูเริ่มขึ้นเมื่อใดในตัวฉัน ฉันเติบโตมาในครอบครัวของครูแพทย์ แต่ทั้งพ่อและแม่ให้อิสระในการตัดสินใจเลือกทางเดินด้วยตนเอง พ่อสอนเสมอว่า “ให้ทำในสิ่งที่ชอบแล้วจะทำได้ดี” ตั้งแต่มัธยมนักเรียน ฉันชอบถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อน ๆ เพราะปรารถนาดีให้เพื่อนรู้เหมือนที่เรารู้ ในความรู้สึกฉันของมันง่ายนิดเดียว ฉันชอบทำความรู้ให้มันง่ายขึ้น เข้าใจง่าย พอเป็นนักเรียนแพทย์ก็ใช้ทักษะเดิมในการจด จำ ทำความเข้าใจ และถ่ายทอดความรู้ที่เรามี เพื่อให้คนอื่นเข้าใจง่าย ทั้งกับเพื่อนและคนไข้

เมื่อออกไปเป็นแพทย์ใช้ทุน ได้ฝึกฝนวิชาการถ่ายทอดความรู้ ทักษะคิด และอุดมการณ์ให้แก่บุคลากรที่ทำงานในอำเภอให้พวกเขารักคนไข้เหมือนที่เรารัก ถ้าเราไม่รักงานที่ทำ เราก็จะไม่สนุกและทำไม่ได้ดี คนไข้ในต่างจังหวัดเลือกหมอพยาบาลที่ดีที่สุด

ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนมีนาคม-เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ข่าวสภาคณาจารย์

แรงบันดาลใจ MOTTO

อาจารย์ตัวอย่างของสภาคุณจารย์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒

... ต่อจากหน้า ๖

เพราะกระทรวงแจกไปให้แต่ละปี ในขณะที่หมอเลือกไปอยู่ที่สบายๆ ได้ ชาวบ้านกลับไม่มีสิทธิ์เลือกเรา ถ้าเช่นนั้นเราก็สามารถเลือกที่จะเป็นหมอยาบาลที่ดีให้เขาได้ และเมื่อเราทำตัวให้เป็นแบบอย่างได้ เดียวก็มีคนทำตามเราเอง

ฉันใช้ทุนอย่างมีความสุขตลอด ๓ ปีเต็ม แต่เมื่อจำเป็นต้องกลับบ้านเพราะแม่เจ็บป่วย ก็ต้องเลือกทำในสิ่งที่ชอบรองลงไปจากการเป็นหมอบ้านนอก คือการเข้ามาเป็นครูในโรงเรียนแพทย์ ฉันอยากเข้ามาถ่ายทอดเทคนิคการเป็นหมอที่ดีและมีความสุขให้แก่แก่นักเรียนแพทย์รุ่นน้อง ฉันมีประสบการณ์มากพอที่จะกลับมาตัดแปลงให้ระบบการเรียนการสอนแพทย์ที่ปกติจะแห้งแล้งเพราะเรียนแต่โรคและวิธีซ่อมโรค ให้มันมีชีวิตชีวาขึ้น

คนไข้ในกรุงเทพฯ ก็เลือกหมอที่ดีไม่ได้ แต่เราเลือกที่จะเป็นหมอที่ดีให้เขาได้ นักเรียนแพทย์เลือกแต่ครูที่ดีมาสอนเขาไม่ได้ แต่ฉันเลือกที่จะเป็นครูที่ดีให้เขาสักคนได้ ดูแลทั้งความรู้ และดูแลความเป็นคน สารทุกข์สุขดิบของเขาด้วย เช่นเดียวกันกับการทำงานกับเพื่อนอาจารย์แพทย์

ดังนั้น ตลอดชีวิตของฉันได้มีโอกาสเลือกมาตลอด เลือกทำในสิ่งที่ชอบ จึงทำงานมากได้อย่างมีความสุข ไม่ต้องแก่งแย่งกับใคร เพราะแข่งกับตัวเอง แข่งกับเวลาที่ทำงานในสิ่งที่ชอบ ถ้างานไหนเลือกไม่ได้ ฉันก็ยังไม่เลือกที่จะคิดให้ชอบมันได้ การทำงานจึงมีความสุขและทำได้เต็มที่ เพราะได้ทำในสิ่งที่ชอบ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ ภิญญภัสสกุล

คณะพยาบาลศาสตร์

แรงบันดาลใจในการทำงานของข้าพเจ้าเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลาต่างๆ ของชีวิต และทั้งหมดหล่อหลอมให้ข้าพเจ้าได้พัฒนาตนเองมาถึงปัจจุบัน

แรงบันดาลใจสูงสุดของข้าพเจ้ามาจากพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในครั้งที่ข้าพเจ้าได้รับพระราชทานพระราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าและถวายการดูแล เมื่อพระองค์เสด็จมาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราชในปี พ.ศ. ๒๕๒๘

พระองค์ทรงตรัสให้ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถและเป็นพยาบาลที่ดี ข้าพเจ้าได้รับเหรียญพระราชทานจากพระหัตถ์ของพระองค์ท่าน ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ และยึดถือพระราชดำริของพระองค์เป็นหลักในการทำงานตลอดมา

ด้านครอบครัว ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ศาสตร์และศิลป์ของความเป็นครูจากคุณพ่อมากที่สุด พ่อพูดเสมอว่าพ่อไม่มีความรู้ เพราะได้เรียนน้อยเนื่องจากเกิดในยุคสงคราม แต่พ่อก็มีวิธีสอนโดยการทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง ตั้งแต่เลิกงานไปเพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่วัยรุ่นในดานของความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ ทุกครั้งที่ลูกค้าลิ้มชองหรือเงินทอง พ่อจะรีบวิ่งตามไปให้เสมอ และสอนลูกๆ ให้นำหน้าของผู้อื่นมาเป็นของตน พ่อเป็นแบบอย่างของการเป็นผู้ให้ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น พ่อบอกว่าของที่เรามีเกินพอกก็ต้องแบ่งปันให้คนที่ไม่มีหรือด้อยโอกาสกว่าเรา พ่อยังเป็นตัวอย่างเรื่องการเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยตัดหนังสือพิมพ์รวบรวมขอมูลต่างๆ ให้อ่าน ได้อ่าน ชื่อพจนานุกรมภาษาอังกฤษมาฝึกอ่านและพูด ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยเรียนภาษาอังกฤษเลย ทำให้ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าของการศึกษาด้วยตนเอง ทุกวันนี้ข้าพเจ้าได้นำตัวอย่างดังกล่าวมาใช้ในการสอนนักศึกษาพยาบาล ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม และแนวทางการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

ด้านการทำงาน ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจจากอาจารย์และพี่ๆ พยาบาลหลายท่าน ข้าพเจ้าได้ซึมซับภาพประทับใจของอาจารย์ที่คณะพยาบาลศาสตร์ ทั้งในด้านความเมตตา ทุมเท เสียสละ เพื่ออบรมสั่งสอนลูกศิษย์และพัฒนาวิชาชีพ คำสอนของอาจารย์ที่ข้าพเจ้าประทับใจ คือการเป็นพยาบาลนอกจากทำหน้าที่พยาบาลแล้วยังต้องเป็นทำหน้าที่เป็นครูด้วย ไม่ใช่ให้ความรู้เฉพาะแต่กับรุ่นน้องร่วมวิชาชีพ แต่ยังต้องรวมถึงผู้ป่วย ญาติผู้ดูแล และประชาชนทั่วไป เมื่อข้าพเจ้าปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศิริราช ก็ได้รับคำสอนต่างๆ มากมายจากพี่พยาบาลจำได้ว่าข้าพเจ้าทำงานผิดพลาดตั้งแต่วันแรกที่ได้ปฏิบัติงาน แต่พี่หัวหน้าหอผู้ป่วยได้พูดให้กำลังใจ และใช้วิธีการสอนแทนการตำหนิพร้อมทั้งชี้ประโยชน์ของการพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อผลงานที่ดีขึ้นและเพื่อประโยชน์ต่อผู้ป่วย ซึ่งข้าพเจ้าได้นำข้อคิดจากประสบการณ์นี้มาใช้ในการสอนนักศึกษาในเวลาต่อมา โดยมุ่งหวังให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีความสุขในการทำงานทุกวัน

ฉบับที่ ๒ ประจำปี ๒๕๕๓

ข่าวสภาคุณจารย์

แรงบันดาลใจ MOTTO

อาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖

รองศาสตราจารย์พิมพ์ใจ ใจเย็น
คณะวิทยาศาสตร์

ถ้าถามถึงแรงบันดาลใจในการตั้งใจทำหน้าที่อาจารย์ให้ได้ดีที่สุด ก็คงต้องตอบว่าเป็นเพราะเชื่อว่า อาชีพอาจารย์เป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีคนเคารพนับถือ และมีความศักดิ์สิทธิ์ในคุณคาของอาชีพทุกครั้ง ที่ลูกศิษย์หรือคนทั่วไปยกมือไหว้เวลาเดินสวนกัน ดิฉันจะเกิดความรู้สึกในใจเสมอว่า จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะนักศึกษาหรือคนทั่วไป อุตสาหะเคารพนับถือเรา เห็นว่าเราเป็นครูบาอาจารย์ เราไม่ควรที่จะทำให้เขาผิดหวัง

ในมุมมองของดิฉัน อาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัยมีบทบาทหน้าที่ที่กว้างๆ เป็นสองส่วนคือส่วนที่ถ่ายทอดความรู้วิชาการ และส่วนที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง(mentor) เพื่อเยาวชนคนรุ่นใหม่ ที่เรามีโอกาสใกล้ชิดได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีจิตสำนึกที่ดี สามารถทำตัวเป็นประโยชน์และมีความรู้ ช่วยงานทางด้านวิชาการแก่ประเทศชาติหรือสังคมส่วนรวมได้

ส่วนของการถ่ายทอดความรู้วิชาการนั้น ในบทบาทที่ตัวดิฉันปฏิบัติอยู่ มีโอกาสสอนลูกศิษย์ ๒ แบบ คือในแบบของการสอนในห้องเรียน และการสอนภาคปฏิบัติการทำวิจัยของนักศึกษาโทและเอกที่อยู่ในทีมวิจัยเดียวกัน ในด้านการสอนในห้องเรียนนั้น ตามหน้าที่คือการเรียบเรียงเนื้อหาของการสอนให้ครอบคลุม โดยอ่านจากหนังสือ text book หรือ review ที่ทันสมัยมาถ่ายทอด เพื่อที่จะให้นักศึกษาได้ความรู้ที่ครบถ้วนและทันสมัย โดยพยายามอธิบายด้วยการใช้ภาษาหรือตัวอย่างที่ง่าย ๆ และอยู่รอบตัวนักศึกษาเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ อาจจะต้องยกตัวอย่างประกอบให้เข้ากับวิถีชีวิตของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน แรงบันดาลใจของการสอนในห้องเรียน คือการที่ได้เห็นลูกศิษย์หน้าตาดีมีความกระฉ่าง และสนุกเวลาที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

ในส่วนของการสอนงานวิจัยกับนักศึกษาโทและเอก เป็นการที่เราลงมือปฏิบัติเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับนักศึกษา ตัวเราซึ่งมีประสบการณ์และความรู้มากกว่า (ในตอนเริ่มต้นของการวิจัย) ก็มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ วิเคราะห์การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมาก็จะทำการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันกับลูกศิษย์ เพราะในส่วนของงานวิจัย ดิฉันก็ไม่รู้และไม่มีใครรู้คำตอบคืออะไร (เราจึงต้องทำวิจัย) ดิฉันจะบอกกับลูกศิษย์เสมอว่าดิฉันไม่รู้ทุกเรื่อง และจะส่งเสริมให้ลูกศิษย์กล้าแสดงความคิดเห็น ถึงแม้ว่าจะต่างไปจากความเห็นของตัวเองในการออกแบบหรือการวิเคราะห์ผลการทดลอง เราจะนั่งถกเถียงกันเพื่อให้ได้ข้อสรุปว่า วิเคราะห์แบบใดดูสมเหตุสมผล ตอบคำถามได้ตรงประเด็นที่สุด ในช่วงแรกของการทำวิจัย ตัวเราซึ่งมีประสบการณ์มากกว่าย่อมจะมองปัญหาและข้อมูลได้ดีกว่า แต่ดิฉันสังเกตอยู่เสมอว่าเมื่อเวลาลูกศิษย์ใกล้จบการศึกษา พวกเขาจะเริ่มมองหาและข้อมูลได้ดีขึ้น โดยเฉพาะลูกศิษย์ระดับปริญญาเอก ตอนจะจบการศึกษา สามารถเข้าไปปัญหาและข้อมูลที่ทำวิจัยอยู่ได้ดีเท่าหรือดีกว่าเรา ทุกครั้งที่ถึงช่วงนี้ ดิฉันจะมีความอิมเมจใจที่ได้เห็นพัฒนาการของนักศึกษาและเห็นความพร้อมที่นักศึกษาเหล่านี้พร้อมที่จะก้าวออกไปเผชิญโลกภายนอก

การอบรมสั่งสอนนักศึกษาทางด้านคุณธรรม และจริยธรรมต่างๆ ไป นั้น ดิฉันคิดว่าคำที่เรียกว่า ครูคือแม่พิมพ์ของชาติ เป็นคำที่ถูกที่เดียว เพราะครูบาอาจารย์นั้นมีอิทธิพลต่อความคิดของคนรุ่นใหม่ค่อนข้างมากโดยธรรมชาติทั่วไป เด็กรุ่นใหม่ไม่นิยมใการพรา้สอนอบรม เทศนาอย่างยาว ดังนั้น วิธีการที่สอนลูกศิษย์ได้ดีที่สุดคือ การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี นักศึกษาเคารพดูยาครูบาอาจารย์ ทำอะไร คิดอะไร พูดยอะไร และปฏิบัติตัวอย่างไร ยิ่งในกลุ่มนักศึกษาที่เรามีโอกาสใกล้ชิดมาก ย่อมจะต้องมีอิทธิพลต่อความคิดค่อนข้างมาก ดิฉันคิดว่าอาชีพครูอย่างเรามีประโยชน์ต่อสังคมมาก เพราะถ้าเราพยายามทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด เราจะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้คนในสังคมมี "คนเก่งและดี" เพิ่มขึ้น สังคมเรามีคนเก่งเยอะแล้วแต่ขาด "คนที่เก่งและดี" ดังนั้น ตัวดิฉันเองคิดเสมอว่า การทำหน้าที่ของการเป็นอาจารย์วันนี้ให้ดี จะมีส่วนช่วยให้สังคมในวันข้างหน้าเป็นสังคมที่น่าอยู่

ลักษณะสำคัญของความเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก^๑

: มหาวิทยาลัยมหิดลต้องปรับปรุงอะไรบ้าง?

“Since the late nineteenth century, a number of American universities - Harvard, Yale, Princeton, the University of Chicago, the Claremont Colleges, and the University of California at Santa Cruz - have attempted to organize students and faculty into small undergraduate residential colleges similar to those at Oxford and Cambridge”

(Alex Duke, Importing Oxbridge, 1996)

.... ต่อจากข่าวสภาคณาจารย์ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๑.๗ ในการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยระดับต้นๆ ของโลก อาจารย์แต่ละคนต้องมีเวลาในการทำวิจัยเพียงพอ มหาวิทยาลัยบางแห่งเน้นรับจำนวนนักศึกษาแต่เพียงจำนวนน้อย แล้วไปเพิ่มปริมาณคณาจารย์หรือนักวิจัยแทน เช่น มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน ทำให้คณาจารย์มีเวลาทำวิจัยเต็มที่ แม้จะเป็นมหาวิทยาลัยเล็กแต่พรินซ์ตันก็สามารถระดมทุนได้มหาศาล บางปีเงินที่ระดมมาได้ (Endowments) จะเป็นรองก็แต่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และมหาวิทยาลัยเยลเท่านั้น ในความเป็นจริงมหาวิทยาลัยมหิดลปัจจุบันอาจารย์บางคนมีภาระการสอนมากจนยากจะปลีกตัวไปทำวิจัยได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยเฉพาะสาขาวิชาที่มีคณาจารย์ประจำหลักสูตรอยู่อย่างจำกัด ทำให้คณาจารย์ที่มีอยู่มีภาระในการสอนมาก ดังนั้น แต่ละหลักสูตรต้องบรรจุคณาจารย์ที่จบมาตรงสาขาวิชาและเพียงพอทุกๆ หลักสูตร สามารถสอนรายวิชาของสาขาอย่างเพียงพอ และสามารถสลับเปลี่ยนการสอนและทำวิจัยได้

นอกจากนั้น สิ่งที่เป็นจุดเด่นประการหนึ่งในมหาวิทยาลัยระดับต้นๆ ของโลกนั้น ก็คือการมี “กำลังการวิจัย” ซึ่งหมายถึงการเพิ่มปริมาณนักวิจัยที่มีคุณภาพทุกๆ ด้าน การเพิ่มปริมาณนักวิจัยอีกวิธีหนึ่งคือการเปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งศูนย์ (Centre) หรือสถาบัน (Institute) เฉพาะด้านกันได้อย่างอิสระโดยง่าย โดยปรกตาศูนย์จะเน้นทำวิจัย จัดกิจกรรมส่งเสริมการวิจัยภายในมหาวิทยาลัยและจัดพิมพ์งานวิจัยสู่สายตาสาธารณชนเป็นหลัก การตั้งศูนย์เกิดจากคณาจารย์บางคนหรือบางกลุ่มที่เชื่อมั่นว่าจะสามารถดึงดูดนักทำวิจัยได้อย่างต่อเนื่อง คณาจารย์เหล่านี้ต้องมีการกิจเพิ่มเติมจากการสอนและการวิจัยตามปกติ คือหาทุนหรือระดมทุนเพื่อทำวิจัย เฉพาะด้านที่ถนัดต่างจากคณาจารย์อื่นๆ ที่สอนและวิจัยเท่านั้น การจะระดมทุนได้ ผู้ให้ทุนต้องเห็นคุณค่าของการวิจัยในสาขาวิชานั้นๆ และ

นำเสนอโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปฐมพงษ์ โพธิ์ประสิทธิ์พันธ์^๒

คุณภาพของคณาจารย์ที่หาทุนเป็นเกณฑ์ เมื่อได้ทุนมาทำวิจัย มหาวิทยาลัยก็จะได้ปริมาณงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น เป็นผลดีต่อมหาวิทยาลัยโดยตรง

แต่มหาวิทยาลัยในต่างประเทศก็มีจุดยืนในเรื่องศูนย์แตกต่างกัน บางแห่งศูนย์ต้องอยู่ได้ด้วยเงินภายนอก โดยมหาวิทยาลัยไม่ได้สนับสนุนทั้งคนและเงิน บางแห่งช่วยเหลือในเรื่องเจ้าหน้าที่ ฯลฯ โดยปรกตาศูนย์จะอยู่ได้ด้วยเงินสนับสนุนภายนอก ศูนย์ไหนที่ขาดเงินสนับสนุนจะยุบไปเองโดยธรรมชาติ มหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศสนับสนุนให้คณาจารย์ตั้งศูนย์กันได้ง่ายถ้าสามารถหาทุนมาสนับสนุนได้ ศูนย์ไหนได้ทุนสนับสนุนอย่างต่อเนื่องก็สามารถพัฒนาไปเป็นคณะหรือสถาบันแยกต่างหากในอนาคตได้ ทำให้มหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงที่มีอาจารย์สนใจทำวิจัยในสาขาที่ตั้งศูนย์มากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างศูนย์ที่ประสบความสำเร็จที่เกี่ยวกับพุทธศาสนศึกษา เช่น Oxford Centre for Buddhist Studies ของมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด และ The Institute of Buddhist Studies ของมหาวิทยาลัยลอนดอน เป็นต้น

แต่มหาวิทยาลัยมหิดลสร้างเงื่อนไขว่า “ศูนย์” หรือ “สถาบัน” มีค่าตัดเทียบเท่ากับคณะ ดังนั้น จะต้องให้พร้อมทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะมีเสถียรภาพทางการเงินก่อนจึงจะตั้งเป็น “ศูนย์” ได้ นี่คือการสร้างเงื่อนไขให้นักวิชาการกลุ่มเล็กๆ ที่ต้องการก่อตัวเป็นศูนย์ โดยเน้นการวิจัยเฉพาะด้านทำงานลำบากยิ่งขึ้น ทั้งๆ ที่คณาจารย์ผู้จะตั้งศูนย์เหล่านี้ ต้องอาศัยวิธีระดมทุนมากกว่าไปหาสอนและวิจัยธรรมดา เพราะต้องออกไปหาทุนข้างนอกมหาวิทยาลัยด้วย นอกจากนี้ บางคณะยังให้ศูนย์อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของภาควิชาแทนที่

^๑ นำเสนอในที่ประชุมสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมีอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นประธานเปิดงาน ในการประชุมระดมสมองกลุ่มคณาจารย์ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยระดับ Top ๕๐ ของโลก ห้องประชุมศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์เกียรติภูมิ พลเมือง ชั้น ๕ อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา นครปฐม

^๒ ปริญญา ๑ สาขาวิชา คณะเป็นสามเณร ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ เป็นมหาเถรวิมลคุณคุณูปสมทบในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อสาสิกขา ได้ทุนมูลนิธิมหากรุณาธิคุณวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยการสนับสนุนของเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกไปศึกษาเพิ่มเติม จนจบปริญญาโท มหาวิทยาลัยลอนดอน และปริญญาเอก มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด เคยได้ทุนไปทำวิจัยเพิ่มเติมระหว่างเป็นนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยปารีส ในฝรั่งเศสและมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ในสหรัฐอเมริกา

จะให้ผู้อำนวยการศูนย์ขึ้นตรงต่อคณบดีโดยตรง ที่จริงแล้วเงินที่หามาบริหารศูนย์ ไม่ได้มาจากมหาวิทยาลัยส่วนกลาง ดังนั้น ควรให้ศูนย์บริหารอย่างอิสระ ขึ้นตรงกับคณบดีหรือผู้อำนวยการสถาบัน จะถูกต้องกว่า เพื่อลดขั้นตอนการทำงานให้สั้นลง ผู้บริหารมหาวิทยาลัยระดับโลก นอกจากจะอยู่ในฐานะกำกับดูแลแล้ว ยังต้องอยู่ในฐานะ “ผู้อำนวยการความสะอาด” เพื่อให้ทุนไหลเข้ามาหาวิทยาลัย เพื่อประโยชน์ในการทำวิจัยทุกสาขาวิชาอย่างสะอาดยิ่งขึ้น เพราะจะช่วยเพิ่มปริมาณงานวิจัยใหม่หาวิทยาลัยด้วย ดังนั้น ถ้าจำเป็นต้องปรับลดเกณฑ์ (Deregulation) หรือกระจายอำนาจ(Decentralization) ภายในคณะอย่างเป็นรูปธรรมก็ควรต้องปรับ เพราะถ้าครูอาจารย์ออกนอกระบบเป็น “พนักงาน” กันแล้ว แต่ถ้าโดยโครงสร้างการปฏิบัติงานยังติดอยู่กับขั้นตอนเดิมๆ การปฏิบัติงานก็ไม่ได้คล่องขึ้น

แน่นอนบางศูนย์หรือสถาบันอาจยุติหรือสิ้นสภาพลง ด้วยมีปัจจัยหรือสาเหตุบางอย่าง แต่หลาย ๆ ศูนย์หรือสถาบัน หลังจากแสดงความสามารถในด้านการวิจัยออกมาแล้ว ก็มีแต่จะได้รับทุนอุดหนุนอย่างถาวร ถ้าไม่จากรัฐบาลก็องค์กรเอกชน จนสามารถพัฒนาตัวเองมาอยู่ในระดับคณะ ได้อย่างน่าภาคภูมิใจ ทำให้สร้างชื่อเสียงแก่มหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ยกตัวอย่างเช่น การผลิตตำราของ The Institute of Buddhist Studies ของมหาวิทยาลัยลอนดอน ซึ่งได้จัดพิมพ์ผลงานวิจัยทางพระพุทธศาสนาในหลายๆ แง่มุม ที่ไม่เคยทำมาก่อน ส่วน Oxford Centre for Buddhist Studies ได้เน้นทำวิจัยทางพระพุทธศาสนาในลักษณะองค์รวมแบบรอบด้าน^{๔๖} ทั้งสององค์กรนี้เริ่มจากเป็นศูนย์เล็กๆ แล้วค่อยเป็นค่อยไปเช่นเดียวกัน ต้องไม่ลืมว่ามหาวิทยาลัยเมื่อออกนอกระบบราชการแล้ว จะต้องอิงทุนภายนอกมากยิ่งขึ้น การลดเงื่อนไขต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย จึงเป็นสิ่งจำเป็น

๑.๘ ในการบริหารหลักสูตร ผู้รับผิดชอบแต่ละหลักสูตรสูงสุดคือประธานกรรมการบริหารหรือผู้อำนวยการ (Directors) โดยปกติคนที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดคัดเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ในสาขาวิชา นอกจากนี้จะเชี่ยวชาญในสาขาวิชาแล้ว โดยตำแหน่งหน้าที่ต้องสามารถหาทุนมาส่งเสริมการสอนและการวิจัยและมีคุณธรรมที่ดีด้วย แต่ในมหาวิทยาลัยมหิดล ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของแต่ละหลักสูตรยังต้องขึ้นตรงต่อหัวหน้าภาควิชา ซึ่งหลายๆ กรณีอาจจะมาจากคนละสาขาวิชา และบางสาขาวิชาอาจเป็นศิษย์ของผู้เป็นศาสตราจารย์ในสาขาวิชาด้วยซ้ำ นอกจากนี้ในกรณีที่หลักสูตรตัดสินใจทำจดหมายถึงหน่วยงานต่างๆ เพื่อระดมทุนหรือขอความช่วยเหลือต่างๆ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรทำได้แค่ร่างจดหมาย คนที่จะเซ็นโดยสายงานไม่ใช่ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรโดยตรง แต่เป็นหัวหน้าภาควิชาแทน

ในทางปฏิบัติจริงๆ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด จะคัดเลือกผู้เป็นศาสตราจารย์มาเป็น และจะรายงาน และขออนุมัติโครงการกับคณบดีหรือผู้อำนวยการ

สถาบันโดยตรง แต่เมื่อมหาวิทยาลัยมหิดลมีหัวหน้าภาควิชามาอยู่ระหว่างกลาง ทุกหลักสูตรก็ต้องทำโครงการผ่านความเห็นชอบของหัวหน้าภาควิชาอีกชั้นหนึ่ง ก่อนไปถึงคณบดี ซึ่งเป็นการสร้างขั้นตอนขึ้นมาอีกชั้นโดยที่ไม่จำเป็น ต้องเข้าใจว่าวิสัยทัศน์ของประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรซึ่งเรียนมาตรงสาขากับหัวหน้าภาควิชาไม่เท่ากัน โครงการที่ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเสนอได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำหลักสูตร ดังนั้น โครงการต่างๆ ควรเสนอถึงคณบดี/ผู้อำนวยการสถาบันโดยตรง แต่ถ้ามีหัวหน้าภาควิชา โครงการหลายๆ เรื่อง อาจถูกดองหรือถ่วงโดยการพิจารณาของหัวหน้าภาควิชาอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งไม่มีความจำเป็น เพราะแต่ละโครงการที่ประธานคณะกรรมการมีแนวคิดจะทำ ได้ผ่านการหารือในบรรดากรรมการประจำหลักสูตรแล้ว ดังนั้น เมื่อมหาวิทยาลัยออกนอกระบบแล้ว ผู้เขียนขอเสนอให้ยกเลิกตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา แล้วตั้งสำนักงานของแต่ละหลักสูตร โดยที่ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าสำนักงาน โดยตำแหน่ง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี มหาวิทยาลัยมหิดลก็ยังมีบางคณะ เช่น คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ซึ่งไม่มีหัวหน้าภาควิชา มีแต่ระดับประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรหรือผู้อำนวยการหลักสูตร ซึ่งเสนอโครงการพัฒนาวิชาการต่างๆ ถึงคณบดีโดยตรง วิธีการเช่นนี้ถือว่าถูกต้อง เพราะมหาวิทยาลัยต้องการออกนอกระบบราชการก็เพราะต้องการความคล่องตัวในการทำงาน เป็นการลดขั้นตอนราชการออกไปได้ส่วนหนึ่งด้วย ถ้ามหาวิทยาลัยออกนอกระบบราชการ อาจารย์กลายเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย แตระเบียปฏิบัติจริงๆ ในสำนักงานบริหารวิชาการยังมีขั้นตอนมากอยู่ การปฏิบัติงานก็ไม่ได้เร็วดังประสงค์

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันวิชาการ ครูอาจารย์ก็มีการเคารพกันในด้านวิชาการ โดยธรรมชาติคนได้รับเลือกเป็นประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรจากเพื่อนอาจารย์ร่วมสาขาเดียวกัน ย่อมแสดงให้เห็นว่าเพื่อนคณาจารย์ยอมรับในวิชาการ ความประพฤติดีงาม และความสามารถในการระดมทุนภายนอกมาบริหาร เมื่อมีการเลือกผู้เป็นประธานกรรมการก็แปลว่ายินยอมให้ผู้นั้นนำ ในทรรศนะผู้เขียนตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาจึงเป็นส่วนเกินของมหาวิทยาลัยยุคใหม่โดยแท้ และสร้างความสับสนขึ้น เพราะจะทำให้คณาจารย์มีนายหรือผู้นำสองคน กล่าวคือหัวหน้าภาควิชาและประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ซึ่งไม่จำเป็นเลย

๒. ด้านการพัฒนาและการปฏิบัติงานเชิงรุก สามารถกระทำได้อย่างไร

๒.๑ ตั้งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol University Press) โดยเร่งด่วน ครูอาจารย์หลายคนตั้งข้อสังเกตว่าเหตุใดครูอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล จึงไม่ได้ถูกสัมภาษณ์ออกนอกรายการโทรทัศน์หรือ

^{๔๖} รายละเอียดเนื้อหาวิชาที่เปิดสอนตามหลักสูตรพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) ของมหาวิทยาลัยมหิดล เน้นทำวิจัยแบบองค์รวมตามมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ซึ่งถ้าได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสมแล้ว จะทำให้มีปริมาณงานวิจัยออกมาเป็นจำนวนมาก

หนังสือพิมพ์ เมื่อมีวิกฤติทางสังคม วัฒนธรรม การเงิน และเศรษฐกิจ? คำถามนี้ตอบได้ยากขอยกกรณีมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดเป็นแบบอย่าง

เมื่อนักศึกษาคณาจารย์ทำวิจัยเรียบร้อยแล้ว มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดกระตุ้นให้บุคคลเหล่านี้ นำเสนองานมาให้พิมพ์ที่สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด การจัดทำพิมพ์หนังสือของคณาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ จะทำให้ประชาชนได้มองเห็นศักยภาพของมหาวิทยาลัยในการตั้งเอางานวิจัย ซึ่งแต่เดิมจำกัดอยู่แต่ภายในมหาวิทยาลัยมาสู่สายตาประชาชน เพื่อให้ผลงานวิจัยมีผลต่อการพัฒนาประเทศโดยตรง มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดได้กระตุ้นให้คณาจารย์และนักวิจัยได้จัดพิมพ์ผลงานของตนเองออกสู่สายตาสาธารณชนสม่ำเสมอและมีเผยแพร่ไปทั่วโลก นอกจากนั้น แม่คณาจารย์จากสถาบันการศึกษาอื่นๆ ก็สามารถส่งผลงานไปให้สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดจัดพิมพ์ได้ หนังสือที่จัดพิมพ์เหล่านี้ได้รับการนำไปใช้อ่านเป็นคู่มือหรืออ่านประกอบของนักศึกษาในทุกๆ ระดับ ทั้งในประเทศอังกฤษและทั่วโลก ไม่แต่เฉพาะมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดเท่านั้นที่จัดตั้งสำนักพิมพ์ประจำมหาวิทยาลัย แม่แต่มหาวิทยาลัยระดับโลกอื่นๆ อาทิ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มหาวิทยาลัยเยล ฯลฯ ล้วนแต่มีสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยด้วยกันทั้งสิ้น

การบริการจัดพิมพ์หนังสือวิชาการเหล่านี้มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดได้เริ่มมาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๗ แม่ไม่ใช่สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุด แต่ในปัจจุบันสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดจัดเป็นสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยที่ใหญ่ที่สุด และมีเครือข่ายมากที่สุดในโลก และนำรายได้สู่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ปีละหลายล้านปอนด์ นอกจากนั้น ยังเป็นสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยที่ผลิตผลงานทางวิชาการออกมา มากที่สุดในโลก โดยเฉพาะพจนานุกรมภาษาต่างๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน กรีก ละติน ฯลฯ เท่าที่ผู้เขียนมีประสบการณ์^{๕๔} จากการที่ผู้เขียนได้เคยฝึกอบรมวิธีการทำบรรณานุกรมหนังสือ ซึ่งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดและสำนักพิมพ์เบลล์เวลล์ในเมืองออกซฟอร์ดจัดขึ้นร่วมกับสถาบันตะวันออกมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดที่ผู้เขียนเคยเรียน ได้ทราบว่าจะเฉพาะพจนานุกรมภาษาอังกฤษฉบับตั้งโต๊ะ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดมีทีมปรับปรุงเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๗ ท่าน^{๕๕} นอกจากนั้น การจัดทำแต่ละครั้ง จะมีฝ่ายพิสูจน์อักษรที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมาก จนกระทั่งมีประเด็นว่าถ้าใครสามารถจับผิดหนังสือที่สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดจัดพิมพ์ได้จะมีรางวัลให้

เพราะเหตุที่ผลงานวิจัยหรืองานตำราของคณาจารย์มีการจัดพิมพ์เผยแพร่ไปทั่วโลก ตำราเหล่านี้ติดหูติดตาประชาชนไปทั่ว ดังนั้นเกียรติคุณคณาจารย์จึงแพร่หลายออกไป ยิ่งเมื่อตำราเหล่านี้ได้รับการใช้เป็นตำราประจำหลักสูตรหรืออ่านประกอบตามหลักสูตรต่างๆ

เวลามีปัญหาเกิดขึ้นในสังคม ผู้สื่อข่าวก็ต้องไปสัมภาษณ์คนที่แต่งตำราโดยตรง ตรงข้ามกับมหาวิทยาลัยมหิดลแม้ว่าสถาบันวิจัยประชากรและสังคม และคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จะได้รับการจัดอันดับจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติให้มีผลงานวิจัยอันดับหนึ่งและสองตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับคณะทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อื่นๆ ทั่วประเทศ แต่ผลงานวิจัยเหล่านี้ไม่ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ทั้งหมด แม่งานวิจัยจะมีคุณภาพอย่างไรก็ตาม ประชาชนทั่วไปไม่รู้ไม่เห็น และที่สำคัญมหาวิทยาลัยอื่นๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะมีสำนักพิมพ์ไว้ตีพิมพ์ผลงานของคณาจารย์อย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่ตีพิมพ์แล้วแต่หนังสือในระดับชาติ เช่น สืบตาหนังสือแห่งชาติ ซึ่งจะมีผู้อ่านเข้ามาร่วมงานจากทุกสารทิศก็จะมีหนังสือใหม่ๆ ของคณาจารย์จากสถาบันเหล่านี้ตีพิมพ์เผยแพร่หนังสืออันเป็นผลงานของคณาจารย์ติดหูติดตาประชาชน และหลายๆ เล่ม ก็นำมาเป็นหนังสือสำหรับคู่มือระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยต่างๆ ด้วย

การจัดตั้งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดลเพื่อนำผลงานวิจัยเหล่านี้มาตีพิมพ์ จึงเป็นงานที่ต้องทำอย่างเร่งด่วน ที่จริงมหาวิทยาลัยมหิดลมีศักยภาพที่จะทำได้ เพราะหลังจากตั้งสำนักพิมพ์แล้ว เมื่อจำเป็นต้องทำการตลาด ก็มีผู้เชี่ยวชาญที่สังกัดวิทยาลัยการจัดการหรือวิทยาลัยนานาชาติหลายท่าน สามารถช่วยให้การก่อตั้งสำนักพิมพ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างรวดเร็ว การที่มหาวิทยาลัยมหิดลไม่สนใจตั้งสำนักพิมพ์ของตนเอง และขยายศูนย์หนังสือมาเป็นระยะเวลาไม่นาน ในสมัยผู้บริหารชุดก่อนๆ มีส่วนสำคัญที่ทำให้สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เติบโตในฐานะเป็นสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยยักษ์ใหญ่ ผู้ผลิตตำราทางวิชาการทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อย่างรวดเร็ว แต่การละเลยดังกล่าวนี้ ไม่ควรจะให้มืออีกต่อไป เพราะเป็นการพัฒนาทัศนวิสัย (Visibility) ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบศักยภาพทางสติปัญญาของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยมหิดลโดยตรง

อย่างไรก็ดี ผู้เขียนใคร่ขออธิบายขั้นตอนในการจัดทำพิมพ์เล็กน้อย เพราะมีความสำคัญมาก การมีหนังสือที่จะจัดพิมพ์เป็นคณะเรื่องกับการจัดพิมพ์ให้ตีพิมพ์คุณภาพ การเตรียมต้นฉบับหรือการทำบรรณานุกรมเป็นเรื่องละเอียดอ่อนมาก เพราะสำนักพิมพ์ใช้มาตรฐานเป็นคู่มือต่างกัน เช่น สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดใช้หนังสือ The Harth's Rules ซึ่งสรุปย่อมาจาก Oxford Style Manual เป็นคู่มือในการเป็นบรรณานุกรมในการจัดทำพิมพ์หนังสือ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ก็มีคู่มือในการตรวจชำระต้นฉบับก่อนจัดทำพิมพ์ สำนักพิมพ์ในอเมริกาทั้งหลายส่วนใหญ่ใช้หนังสือชื่อ The Chicago Manual ในการสร้างมาตรฐานการจัดพิมพ์ ฯลฯ ดังนั้น จึงควรต้องมีผู้เชี่ยวชาญระบบการจัดการต้นฉบับอย่างเหมาะสมด้วย เพื่อให้ผลงานที่จัดพิมพ์ได้มาตรฐานเชิงบรรณานุกรม

^{๕๔} สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้แต่งตั้งผู้เขียนเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการประจำมูลนิธิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จากนั้นได้ทรงสนับสนุนให้ไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ ด้วยทรงหวังว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาจะกลับมาบริหารการจัดการพิมพ์ตำรับตำราทางพระพุทธศาสนาที่มูลนิธิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดพิมพ์ ดังนั้น ผู้เขียนจึงสนใจเข้าไปฝึกอบรมเป็นพิเศษ

^{๕๕} เป็นตัวเลขที่ผู้เขียนได้รับจากรายการเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ (ค.ศ. 2011)

๒.๒ การพยายามใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์กับงานวิจัย โดยตั้งบริษัทเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้พัฒนาประเทศ (Spinning out Companies) มหาวิทยาลัยระดับโลกไม่ใช่แค่กระตุ้นให้มีการทำวิจัยและจดสิทธิบัตรเท่านั้น แต่ยังต้องกระตุ้นให้ขยายการวิจัยที่เกี่ยวข้องให้เจริญเพิ่มขึ้น จนสามารถนำไปพัฒนาประเทศหรือใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้ มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดกระตุ้นให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ได้ทำวิจัยในประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่เชื่อมโยงกัน เมื่องานวิจัยได้ระดับที่ต้องการก็สามารถตั้งบริษัท โดยเอาผลการวิจัยเหล่านั้น มาใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้มอบหมายให้วิทยาลัยธุรกิจซายอิด (Said Business School, Oxford University) เป็นผู้ดำเนินการจัดอบรมแบบให้เปล่าแก่บรรดานักศึกษาที่สนใจ โดยเฉพาะเป็นระยะเวลา ๑๒ อาทิตย์^{๖๐} หลักสูตรอบรมนั้น จะเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิจัยและวิธีแก้ปัญหาเชิงบริหารเป็นหลัก

ข้อเสนอเหล่านี้ที่จริงก็คือการวางรากฐานใหม่มหาวิทยาลัยมหิดลเข้มแข็งขึ้นในระดับโครงสร้าง (Infra structures) เพื่อให้มหาวิทยาลัยมหิดลมีพื้นฐานทัดเทียมกับมหาวิทยาลัยอันดับต้นๆ ของโลก ถือเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะเป็นรากฐานใหม่มหาวิทยาลัยได้รับความเชื่อถือ มหาวิทยาลัยระดับโลกล้วนแต่ได้ผ่านการปรับโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้แล้ว ถ้าหากไม่ปรับแม้มหาวิทยาลัยมหิดลจะเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทยก็ยิ่งยากที่จะก้าวเข้าติดทำเนียบหนึ่งในร้อยของมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกอย่างยืนยาวตามวิรัชจัดอันดับของ The Times Higher Education Supplement ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เพราะเป็นที่เข้าใจกันดีว่าการจัดอันดับของหน่วยงานนี้ ให้ความสำคัญแก่วิรัชพัฒนามหาวิทยาลัยในอเมริกามาก การปรับปรุงในประเด็นที่ผู้เขียนเสนอแนะเหล่านี้ คือการปรับปรุงในระดับโครงสร้างพื้นฐาน

^{๖๐} ผู้เขียนก็เคยเข้าร่วมตามโปรแกรมนี้จนได้วุฒิบัตร

ถ้าหากพื้นฐานไม่เข้มแข็งเสียแล้ว การพัฒนามหาวิทยาลัยในกาลข้างหน้าก็ไม่ได้รากฐานที่มั่นคงด้วย

ผู้เขียนได้เสนอแนะแนวคิดในการปรับปรุงมหาวิทยาลัยมหิดลเมื่อได้รับเชิญให้ร่วมประชุมระดมสมองในฐานะตัวแทนนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ดังนั้น หลายเรื่องที่กำลังเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดโดยตรง ยังมีหลายท่านที่สำเร็จการศึกษามาจากสถาบันอื่นๆ จำนวนมาก มีแนวคิดที่น่าสนใจด้วย ถ้าวารสารข่าวสภาคณาจารย์มีโอกาสสัมพัทความจากคณาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาหรือดูงานจากสถาบันอื่นๆ ด้วย จะช่วยให้มองเห็นภาพรวมเด่นชัดขึ้นว่ามหาวิทยาลัยมหิดลต้องปรับปรุงอะไรอีกบ้าง เพื่อให้พื้นฐานได้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

ที่สำคัญมีคณาจารย์สายพุทธศาสนศึกษาหลายท่านสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก เช่น มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ มหาวิทยาลัยปารีส มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มหาวิทยาลัยพรินสตัน มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่เบิร์กลีย์ มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ฯลฯ ได้เคยส่งอีเมลมาสอบถามอัตราเงินเดือนของการเป็นอาจารย์เพราะสนใจจะสมัคร แต่พอครั้นได้ทราบความไม่สมบูรณ์พร้อมในเรื่องอัตราเงินเดือน ที่พักอาศัย และความสะดวกในเรื่องห้องสมุด ไม่มีเงินค่าย้ายที่สอน (Relocation fund) ฯลฯ ครั้นได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยมหิดล นักวิชาการเหล่านี้มีเป็นส่วนใหญ่ได้ยุติความสนใจเสีย เพราะเห็นว่ามหาวิทยาลัยมหิดลไม่ได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมแก่การทำวิจัย หากว่าคนเหล่านี้ ได้รับแบบฟอร์มให้กรอกเพื่อให้คณะมหาวิทยาลัยมหิดลในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก แน่แน่นอนคนเหล่านี้ก็ยอมให้คณะมหาวิทยาลัยมหิดลต่ำ เพราะแม้แต่โครงสร้างพื้นฐานก็ยังไม่อาจเทียบได้กับมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกได้ และชื่อเสียงมหาวิทยาลัยมหิดลในด้านที่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ ก็จะกระจายไปจากปากสู่ปากไม่มีที่สิ้นสุด. **จบบริบูรณ์**

คน ศา ล า ย า

เรื่อง รทสวัสดิการนดรปฐม

โดย อาจารย์เอกราช เกตวิล์ห์

เนื่องจากสภาคณาจารย์ได้รับเสียงเรียกร้องจากบุคลากรชาวมหิดลจำนวนมาก ที่ต้องเดินทางไปกลับเส้นทางจังหวัดนครปฐม (องค์พระปฐมเจดีย์-ม.มหิดล ศาลายา) ในเรื่องของความลำบากและความปลอดภัยในการเดินทาง ทั้งเรื่องการรอตโดยสารประจำทางเป็นเวลานาน เนื่องจากรถโดยสารมีจำนวนน้อย ไม่ตรงเวลา และปัญหาความปลอดภัยขณะรอต เนื่องจากเส้นทางดังกล่าวมีรถบรรทุกจำนวนมาก อีกทั้งป้ายรอตโดยสารประจำทางบางแห่งเปลี่ยวและเสียงอันตรายอย่างยิ่ง โดยเฉพาะบุคลากรเพศหญิง

สภาคณาจารย์พิจารณาแล้ว จึงได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลของบุคลากรที่ต้องเดินทางไปกลับจังหวัดนครปฐม รวบรวมส่งให้แก่มหาวิทยาลัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยพิจารณาอนุเคราะห์จัดสวัสดิการรถรับส่งบุคลากรในเส้นทางนี้ ซึ่งขอเรียนให้ทราบว่า ขณะนี้มหาวิทยาลัยได้อนุมัติรถสวัสดิการให้เรียบร้อยแล้ว โดยกำลังอยู่ระหว่างการปรับปรุงรถโดยสาร ซึ่งจะได้แจ้งกำหนดการที่เริ่มให้บริการเดินทาง และป้ายจอดรถรับส่งผู้โดยสารให้แก่คณะและสถาบันต่างๆ ทราบต่อไป ในเวลาอีกไม่นานนี้ ซึ่งต้องขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นอย่างยิ่ง